

AYDEM'DE KAYIP ve KAÇAK OYUNU

Elektrik Mühendisleri Odası 41. Dönem Yönetim Kurulu, 10 Ekim 2009 tarihinde yaptığı yazılı açıklama ile Aydın, Denizli, Muğla illeri elektrik dağıtım hizmetinin, 17 yıl önceki görevlendirme işlemine dayanarak 15 Ağustos 2008 tarihinde AYDEM şirketine devredilmesinin ardından bölgenin kayıp-kaçak oranı fırladığını kamuoyuna duyurdu.

Türkiye Elektrik Dağıtım A.Ş istatistiklerine göre; bölgenin 2005 yılında yüzde 9.1 olan kayıp ve kaçak oranı, 2006 yılında yüzde 7.1'e, 2007 yılında ise yüzde 7'ye gerilediğinin hatırlatıldığı açıklamada, şöyle denildi:

"Devir işleminin gerçekleştirildiği 2008 yılında; bölge dağıtımının kamunun elinde olduğu 1 Ocak-14 Ağustos döneminde kayıp ve kaçak oranı yüzde 4.2'ye kadar düşmüştü. Ancak AYDEM şirketine bölge dağıtımının devredilmesinin ardından 15 Ağustos-31 Aralık 2008 döneminde kayıp ve kaçak oranı yüzde 17.5 oldu. Yani 8 aylık kamunun işletmesi olduğu dönemde gerçekleşen 167 milyon kilovat

saatlik kayıp ve kaçak miktarı, özel sektör elinde işletildiği 3.5 aylık dönemde 2 kattan daha fazla artarak 384.1 milyon kilovat saate çıktı.

Dağıtım özelleştirmelerinin gündeme gelmesiyle birlikte, Enerji Piyasası Düzenleme Kurulu (EPDK) tarafından dağıtım kuruluşlarının gelir ihtiyacı, işletme hakkı devir bedeli ve yatırım maliyetlerinin faiziyle birlikte faturalara yansıtılmasına sağlayacak tarife düzenlemesine gidilmişti. Bu düzenleme kapsamında, ulusal düzeyde fiyat eşitleme mekanizmasının uygulanacağı 5 yıllık geçiş dönemi için bölgesel bazda hedef kayıp ve kaçak oranları belirlenmiş, bunlara göre de dağıtım kuruluşları için desteklenecek tutarlar hesaplanmıştı. 2006 yılında yapılan düzenlemeye göre Menderes Elektrik Dağıtım A.Ş bölgesinde kayıp ve kaçak oranının 2006 yılında yüzde 12.24, 2007 yılında yüzde 8.29, 2008 yılında yüzde 8, 2009 yılında yüzde 7.74, 2010 yılında yüzde 7.49 olması öngörülmüştü.

Dağıtım kuruluşlarının fiyat eşitleme mekanizması kapsamında desteklenecek tutarlarına ilişkin yapılan hesaplamada ise, Menderes A.Ş'den kayıp ve kaçak oranı yüksek olan bölgelere destekleme aktarımı yapılması kararlaştırılmıştı."

Fark Faizi ile Faturalara Yansıtacak

Devir işlemi öncesinde 2000-2001 yıllarında yapılmış olan sözleşme hükümlerinin, yeni koşullara uyumlu hale getirme iddiasıyla yenilendiğinin kaydedildiği açıklamada, şöyle denildi:

"Ancak bu kapsamda yapılan düzenleme ile şirket için yeni hedef kayıp ve kaçak oranları belirlemenin yolu açılmıştı. Yeni sözleşmeye göre devir tarihinden itibaren 12 ay içinde fiili kayıp ve kaçak oranlarının Devir Kurulu tarafından tespiti öngörüldü. Bu belirlenecek fiili kayıp ve kaçak oranının yukarıda anlatılan tarifiede öngörülmüş olan kayıp ve kaçak oranından farklı olması durumunda yeni hedef kayıp ve kaçak oranlarının tespit edileceği belirtilmişti. Devir tarihinden sonra kayıp ve kaçak oranı 3.5 aylık dönemde yüzde 17.5'e çıkarılarak, yeni hedef kayıp ve kaçak oranlarının belirlenmesinin yolu açılıyor. Böylece şirket lehine fiili kayıp ve kaçak oranı yükseltilerek, belirlenmiş olan hedef kayıp ve kaçak oranlarının da yukarı çekilmesi olanağı sağlanmış oluyor.

Yine şirketle yapılan sözleşmeye göre kayıp ve kaçak oranının yükseltilmesiyle oluşan maliyet farkı, 2012'de sona erecek olan geçiş döneminden sonra faiziyle tarifeye yansıtılacak. Bu durumda ise şirket, kayıp ve kaçak oranı yüksek düzeye çekildiği için daha fazla kayıp ve kaçak oranını düşürmüş görünme olanağıyla daha fazla kar elde edecek ve bu fazla karı da faturalar aracılığıyla tüketicilerden tahsil edecek."

Özelleştirmenin temel amacı olarak sunulan kayıp ve kaçak oranlarının düşürüleceği iddiası 3 aylık dönem itibarıyla çöktüğünün vurgulandığı açıklamada, "Yapılan özelleştirme işleminin derhal mercek altına alınması, halkın faturalarına yansıtılacak olan bu kayıp ve kaçak hilesine son verilmesi, AYDEM özelleştirmesinin iptal edilmesi gerekmektedir" denildi. ◀

